

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.448/2019/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Szakál Attila ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek - a Dr. Zajdó Zsolt ügyvéd ügyintézője mellett eljáró Dr. Zajdó Zsolt Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 13.P.20.734/2017/148. szám alatti ítélete ellen a felperes által 151, 154., az alperes által 149. szám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az alperes által a felperesnek megfizetendő összeget 40 171 652 (negyvenmillió-százhetvenegyezer-hatszázötvenkét) forintra felemeli, mellőzi a felperest az alperes javára perköltség megfizetésére kötelező rendelkezést. Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 1 814 083 (egymillió-nyolcszáztizennégyezer-nyolcvanhárom) forint elsőfokú perköltséget. A felperes által a Magyar Államnak megfizetendő illeték összegét 500 000 (ötszázezer) forintra leszállítja, míg az alperes által a Magyar Államnak megfizetendő kereseti illeték összegét 1 000 000 (egymillió) forintra felemeli. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 2 882 748 (kétfmillió-nyolcszáznyolcvankétezer-hétszáznegyvennyolc) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

- [1] A felperes, mint vállalkozó és az alperes, mint megrendelő előbb abban állapodtak meg, hogy a felperes elvégzi a D., K. utca ...**34/2** helyrajzi szám alatti villa épület szerkezet-építési munkáit. 2014. március 3. napján egy építési vállalkozási szerződés megnevezésű okiratot írtak alá, amely rögzítette az elvégzendő építési munkák körét, a részszámla és végszámla kiállítására vonatkozó előírásokat, azonban abban a felek az elvégzendő kivitelezési feladatok ellenértékét nem határozták meg sem a vállalkozói díj egyösszegű, sem a munkanemek egységárának megjelölésével. A felperes az alperes részére részletes műszaki tartalommal ellátott vállalkozói ajánlatot, tételes költségvetést nem adott át, felmérési napló nem készült.
- [2] Ezt követően - pontosan meg nem határozható időpontban - a felek megállapodtak abban is, hogy a felperes a perbeli villa épület teljes kivitelezési munkálatait elvégzi. Erről írásban szerződést nem kötöttek, a vállalkozói díjat nem határozták meg. Megállapodásuk értelmében közösen meghatározott időszakonként voltak kötelesek elszámolni, az elszámolás módja azonban nem

állapítható meg. Beárazott költségvetést a felperes nem adott át az alperesnek, egységárakat sem kötöttek ki előzetesen. Szabályszerű, írásban dokumentált átadás-átvételi eljárás nem volt.

- [3] A felperes 2015. június 26. napjáig vezetett építési naplót, amelyet csak 2016. május 11. napján zárt le, azonban az hiányos: a mennyiségeket és anyagminőségeket a napi bejegyzései nem tartalmazzák, nincs felmérési napló melléklete, megrendelői oldalról műszaki ellenőri bejegyzéseket sem tartalmaz. A mellékletek között nem szerepelnek a beépített anyagok teljesítmény nyilatkozatai, és tételes költségvetés sem.
- [4] Az építési napló lezárásáig a felperes elvégezte a zsaluzást és állványozást, írtást, föld- és sziklamunkát, szivárgó építést, alapcsövezést, síkalapozást, helyszíni beton- és vasbetonmunkát, falazást és egyéb kőművesmunkát, fém- és könnyű épületszerkezet szerelést, vakolást és rabicolást, szárazépítést, hideg- és melegburkolatok készítését, aljzat előkészítést, bádogozást, fa- és műanyagyszerkezet elhelyezését, fém nyílászárók és épületlakatos szerkezetek elhelyezését, felületképzést, szigetelést, a kőburkolat készítését.
Az építési napló lezárását követően építészeti szempontból a felperes részéről már nem történt munkavégzés. A gázszerelés, az égéstermék elvezetés, gázkazán hőszivattyú, légkezelő fűtési és hűtési rendszer végleges beszabályozása és beüzemelése, ezek kezelésének betanítása, megvalósulási „D” terv készítése, az épület villamossági munkálatok közül a szerelvényezés, a dugaljak, kapcsolók, lámpatestek, ajtó és zsalumozgató berendezések elhelyezése, majd az épület elektromos hálózatának feszültség alá helyezése az építési napló lezárását követően kerültek elvégzésre.
- [5] Nem a felperes végezte a síklemez zsaluzását, koszorúzsaluzást párkánnyal, vékonyvakolat alapozó felhordását és a vékonyvakolat, színvakolat felhordását, hátsó szellőzésű hőszigetelt kémény beépítését, a garázkapu, beltéri üvegfal és üvegajtók, térburkolat, szegély beszerzését és beépítését, továbbá nem felperesnél merült fel a falpillér padló lábazat, lépcsőburkolat előkészítési és burkolási munkáival, svédpadló, parkettapadló burkolattal, garázspadló burkolattal és a fa beltéri nyílászárók beépítésével kapcsolatos munkadíj sem.
Nem a felperes biztosította a fal, pillér, oszlop, padló, lábazat, lépcsőburkolat, svédpadló, parketta, garázspadló burkolat, homlokzatburkolat, fa beltéri nyílászárók, belső festés anyagköltségét.
- [6] A felperes fizette meg ugyanakkor a **M. D. Kft.** által 2014. szeptember 30. napján kiállított bruttó 7 500 000 és a 2014. október 13. napján kiállított bruttó 2 540 000 forint, a **M. Kft.** által 2014. november 29. napján kibocsátott, bruttó 3 392 405 forint, a **B-S. Kft.** által 2015. augusztus 15. napján kibocsátott nettó 2 255 646 forint és a **C. Kft.** által 2015. június 4. napján kibocsátott nettó 950 000 forint értékű számla ellenértékét, mely anyag- és munkadíjak az alperesi épület kivitelezése során merültek fel.
- [7] A kivitelezés becsült nettó költsége a 2014. évi ÉKS alapján 104 600 000 forint, a felperes által elvégzett kivitelezési munkálatok tényleges értéke nettó 100 922 561 forint.
- [8] Az elszámolásokat nem konkrét munkafázisokhoz kötötték a peres felek, hanem arra megállapodásuk szerinti időpontokban került sor, az alperes mindösszesen 88 000 000 forintot fizetett meg. Ebből 2014. március 10. napján 10 000 000, 2014. március 17. napján 5 000 000, 2014. április 28. napján 10 000 000, 2014. május 23. napján 10 000 000, 2014. november 25. napján 10 000 000, 2014. december 3. napján 4 000 000, 2015. január 16. napján 13 000 000, 2015. március 2. napján 2 000 000, 2016. február 16. napján 10 000 000 forintot a felperesi ügyvezető részére átvételi elismervény ellenében készpénzben adott át, míg 2015. július 3. napján 4 000 000, 2014. október 1.

napján 10 000 000 forintot átutalt a felperes bankszámlájára.

- [9] A felperes az általa elvégzett munkák ellenértékéről négy számlát állított ki: 2015.május 22. napján 27% áfa-kulcs alkalmazásával bruttó 10 000 000 forintról, 2016. július 15. napján 5% áfakulcs mellett bruttó 63 431 533 forintról, 2016. július 18. napján 27% áfa-kulcs mellett bruttó 4 083 050 forintról és ugyanezen a napon 5% áfa-kulcs mellett bruttó 69 983 016 forintról.
- [10] A felperes módosított keresetében 40 384 466 forint és annak 2016. június 30. napjától számított késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Módosított előadása szerint a kivitelezés nettó anyag- és munkadíja összesen nettó 101 090 131 forintot tett ki, melyből az alperes csak 88 000 000 forintot fizetett meg. Emellett az alperes általános forgalmi adó megfizetésére is köteles 27% mértékben. Hangsúlyozta, hogy az alkalmazandó általános forgalmi adó mértékét nem befolyásolja az a körülmény, hogy 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa törvény) szerinti számla kiállításra kötelezettségének nem tett eleget.
- [11] Az alperes ellenkérelmében kérte a felperes keresetének elutasítását. Állította, hogy a szerkezet-építési munkálatok közül a felperes kizárólag a pince szerkezet-építési munkálatait, és a pincében lévő lépcső, valamint a pincefödém kivitelezését végezte el, az ezt követően elvégzett szerkezet-építési munkálatokat az általa megbízott más vállalkozó végezte. A telket körbevevő kerítés építése esetében a felperes a telekkel szemben állva a baloldali kerítés kőműves munkáit végezte el, az utcafronti kerítés tartó oszlopait kivitelezte, a külső hőszigetelés előtt az épület hiányzó állványozását a felperestől független vállalkozó végezte el, a tereprendező földmunkát, a földkitermelést és annak elszállítását a felperes részben végezte el, a hőszivattyú és légkezelő beüzemelése, és a rendszerek próbaüzeme során is csak részben végezte el a felperes a vállalt kötelezettségét, a Vaillant kazán villamos vezérlésének kiépítését, a kazán gázoldali bekötését részben végezte el a felperes, a nyílászárókat **K. T-től** vásárolta, a beépítést is **K. T.** végezte, a belső nyílászárók az ő beszerzései, a csempeburkolati elemeket, a csaptelepeket a **M. Kft.-től** maga vásárolta, az összes lámpatestet, tartozékot, kapcsolót **K. A-ék** biztosították, a külső térburkolást **Cs. Zs.** végezte, a belső festést, külső hőszigetelést, külső színezést és a kerítésnek a befejezését, a garázsburkolást nem felepres végezte el, az elektromos garázskapu, anyag, munkadíj beépítési költségét ő fizette, a kőburkoláshoz ő vásárolta meg a kőburkolatot, a b-i cég végezte a kivitelezést is, a keményfa burkolatot ő fizette ki, a hátsó teraszburkolat, külső térburkolat, jacuzzi, a kerítés tetején működő szintén az ő kivitelezése, saját finanszírozás, a felperes ezek ellenértékére alaptalanul tart igényt.
- [12] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest a felperes javára 12 922 561 forint és annak 2017. április 24. napjától a késedellel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamata megfizetésére, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest az alperes javára 1 118 278 forint elsőfokú perköltség megfizetésére. A felperest 1 173 000 forint, az alperest 327 000 forint le nem rótt kereseti illeték megtérítésére kötelezte.
- [13] Megállapította, hogy a felek között 2014. március 3. napján nem jött létre építési vállalkozási szerződés, mivel az nem tartalmazta az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (VI.15.) Kormányrendelet (továbbiakban: Rendelet) 3. § (2) bekezdés d.) és e.) pontjában foglalt követelményeket, így a vállalkozói díjat. A vállalkozói díj meghatározása alapvetően kétféle módon történhet: átalánydíj kikötésével vagy utólagos tételes elszámolásra utalással. A perbeli vállalkozási szerződés az elszámolás módjaként az átalányárat tüntette fel, a vállalkozói díj ennek megfelelő, egyösszegű meghatározását azonban csak az építési naplóban feltüntetett vállalkozási szerződés

tartalmazta, az alperesnek átadott példányon vállalkozási díj nem szerepelt, a felek az eljárás során olyan nyilatkozatot is tettek, hogy utólagos tételes elszámolásban állapodtak meg, ezért nem volt megállapítható, hogy a felek a felperes által csatolt szerződésben szereplő vállalkozási díjban állapodtak meg. A szerződésben tájékoztató jellegű vállalkozói díj nem szerepel, és azon metodika sem állapítható meg, hogy az utólagos tételes elszámolás milyen rend alapján történik. A vállalkozási szerződésnek a jogszabály által is lényegesnek minősített feltétele a díjban való megállapítás, annak elmaradása esetén a szerződés nem jön létre a felek között.

A létre nem jött szerződés módosítása fogalmilag kizárt, így nem állapítható meg az, hogy a felperes és az alperes között a perbeli ingatlan kivitelezése tárgyában írásban építési-vállalkozási szerződés jött létre. A nem létező szerződés jogkövetkezményeként az elszámolási vitát ezért a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint ejtette meg.

- [14] Megjegyezte, hogy amennyiben az lenne megállapítható, hogy a felek között 2014. március 3. napján vállalkozási szerződés jött létre, úgy ezt közös megegyezéssel a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban Ptk.) 205 § (1) bekezdése és 240. § (1) bekezdése alapján ráutaló magatartással módosították a perbeli villaépület teljes körű kivitelezésére. A felperes által a kivitelezés során készített és az eljárás során becsatolt dokumentumok számlaszintű elszámolásra nem alkalmasak, a felperesi követelés alapossága megítélése körében ugyancsak a perben rendelkezésre álló igazságügyi szakértői vélemény megállapításai lehettek volna az irányadók.
- [15] Vizsgálta, hogy a felek között létrejött-e a kulcsrakész kivitelezésre nézve önálló vállalkozási szerződés. Rögzítette, hogy a felek a kulcsrakész kivitelezésre szóban állapodtak meg. A vállalkozási szerződésre a Kormányrendelet írásbeli alakot rendel, így a szerződés érvénytelen lenne a Ptk. 217. § (1) bekezdése értelmében, melyet a bíróságnak hivatalból is észlelnie kell (1/2005. (VI. 15.) PK vélemény, 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4. pont). A jogszabály által meghatározott alakiság megsértéséből eredő érvénytelenséget a teljesítés elfogadása a Ptk. szabályai szerint nem orvosolja. A perbeli szerződéshez ezért a felek által célzott joghatások nem fűződhetnek; ezek helyett az érvénytelenség jogkövetkezményeit kellene alkalmazni. Az eredeti állapot helyreállítására sem kerülhet sor, ezért a Ptk. 237. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kizárólag a szerződés hatályossá nyilvánítása jöhetett volna szóba, amelynek keretében a felek között ugyancsak el kellett volna számolni.
- [16] Az elsőfokú bíróság az elszámolást a többször kiegészített aggálytalan szakértői vélemény alapján, a szakértők által összeállított költségkalkulációt elfogadva végezte el, mivel a felperes által becsatolt dokumentáció számlaszintű elszámolásra nem alkalmas.
A 115. sorszám alatt becsatolt szakértői vélemény, a **B-S. Kft.** által kibocsátott számla és a felperes által ehhez mellékelte utalási bizonylat alapján megállapította, hogy a felperes alappal tart igényt a homlokzat kő burkolata nettó 2 255 646 forint ellenértékére. Szintén a felperes teljesítette a belső festés munkálatainak ellenértékét, azt azonban nem a kiegészítő szakértői véleményben beárazott nettó 1 117 570 forint, hanem a **C. Kft.** által kiállított számla szerinti nettó 950 000 forint összegben fogadta el. Rögzítette, hogy a szakértői vélemény szerint a **M. Kft.**-től származó ajánlatban szereplő berendezési tárgyak és szerelvények lettek beépítve a tárgyi ingatlanba 2 671 185 forint értékben, a számla és a csatolt igazolás bizonyítja, hogy a számla ellenértékét a felperes fizette meg. A felperes által becsatolt átutalási bizonylat. és **K. T.** tanúvallomása alapján megállapította továbbá, hogy a **M. D. Kft.** által kiállított bruttó 7 500 000 és 2 540 000 forint értékű, alumínium nyílászárók gyártására és beépítésére vonatkozó számlák ellenértékét a felperes teljesítette.
- [17] Az eljárás során az alperes a perbeli szakértői véleményben és annak kiegészítéseiben foglaltakat nem vitatta, a felperes módosított keresete szerint szintén nem tette vitássá a felperes által elvégzett

kivitelezési tevékenység nettó értékét. A megállapított 101 090 131 forintot azonban csökkentette, mivel a **C. Kft.** 950 000 forintról állított ki számlát, még ugyanezen munka értékét a szakértő 1 117 570 forintban tüntette fel. A kivitelezés nettó értékét 100 922 561 forintban állapította meg, melyből az alperes 88 000 000 forintot fizetett meg, a különbözet megfizetésére kötelezte az alperest. Az alperest a keresetlevél előterjesztésének időpontjától, 2017.04.24. napjától kötelezte késedelmi kamat megfizetésére.

- [18] Megállapította, hogy mivel a felek között szerződés nem jött létre, továbbá, a felperes az ingatlan kivitelezése körében nem tett eleget a hivatkozott kormányrendeletben foglalt kötelezettségeinek, az alperes általános forgalmi adóval növelt összeg megfizetésére nem kötelezhető. A felperes 27% mértékű áfa iránti igénye azért is megalapozatlan, mert a 2014. március 3. napján létrejött vállalkozási szerződés 7.2. pontja értelmében a felperes a teljesítésigazolást követően vált jogosulttá számlakibocsátására, a teljesítés igazolás kibocsátására pedig a részéről 2016. júniusban került sor, amikor az ÁFA-tartalom mértéke 5% volt.
- [19] Az alperes nem bizonyította, hogy a 2016. februári egyeztetésen további 4 000 000 forintot fizetett meg a felperesnek.
- [20] A felperes fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az alperest kötelezni 40 216 896 forint, továbbá első- és másodfokú eljárással felmerült költségeinek megfizetésére. Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 2. és 3. §-aira hivatkozva állította, hogy a felperesi teljesítés után általános forgalmi adót kell felszámítani, az adókötelezettséget nem érinti, ha a felperesi magatartás törvényi rendelkezésbe ütközik. Az Áfa tv. 10. § d) pontja szerinti építési-szerelési munkával létrehozott, ingatlan-nyilvántartásba bejegyzendő ingatlant épített alperesnek, amelynek hasznos (korrigált) alapterülete 351 m². A fizetendő adót az Áfa tv. 60. § (1) bekezdés b) pontja szerint az ellenérték megtérítésekor kell megállapítani, ennek megfelelően a felszámítandó adó mértéke az Áfa tv. 142. § (1) bekezdésére figyelemmel a 27%. Az Áfa tv. 142. § (1) bekezdése d) pontja alapján az adót a terméket beszerző, szolgáltatást igénybe vevő köteles megfizetni, azaz az alperes áfa megfizetésére is köteles.
- [21] Az alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását, valamint a felperes kötelezését felmerült költségeinek megfizetésére. Nem vitatta, hogy a felek között a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint kell elszámolni, azonban állította, hogy az elsőfokú bíróság az elszámolás tekintetében téves döntésre jutott. Továbbra is állította, hogy a bizonylattal igazolt, illetőleg átutalással kifizetett összegeken túlmenően további tételeket úgy adott át a felperes képviselőjének készpénzben, hogy arról semmilyen bizonyíték nem készült, amelyet L. I. tanúvallomása is igazolt. Kiemelte, hogy az elsőfokú ítélet 5. oldalán általa átadottként rögzített tételek összege csupán 74 000 000 forint, ugyanakkor a felperes 88 500 000 forintot fizetett be a felperesi cég bankszámlájára készpénzben. A készpénzes kifizetéseken túl felperesnek 14 000 000 forintot utalt át, amelyet a felperesi ügyvezetőnek nem kellett a társaság bankszámlájára befizetnie, a felperesi képviselő által befizetett 88 500 00 forint készpénzhez ezért hozzáadandó az általa átutalt 14 000 000 forint. Ennek megfelelően többet fizetett meg, mint amennyit a javára az elsőfokú ítélet figyelembe vett, az átutalással megfizetett 14 000 000 forintot nem számolta el megfelelő módon az elsőfokú bíróság, tévesen kötelezte további kifizetésre. Az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltakkal ellentétben L. I. konkrét és teljes terjedelmű vallomást tett arról, hogy a felperes forráshiányos volt, ezért előfinanszírozásra szorult. A kivitelezési ár tekintetében az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdését megsértve nem vetette össze az alperesi előadást, valamint a L. I. és **K. T.** tanú vallomását; ezek összevetésével megállapítható, hogy alperes

volt az előfinanszírozó pl. a **M. D. Kft.** által legyártott és beépített nyílászárók ellenértéke tekintetében. Ezen összeget az alperes fizette ki a felperesnek, aki azt átutalással teljesítette a **M. D. Kft.**-nek.

- [22] A felperes az alperesi fellebbezésre tett ellenkérelme szerint az elsőfokú bíróság ítéletében a kifizetésekről rögzített táblázat hiányos, illetőleg téves: az alperes bruttó 88 000 000 forintot fizetett meg a felperesnek. Az alperes ezen összegeken felül nem adott át más összeget, abból a célból sem, hogy azt a felperes teljesítse a termékek eladójának. Az alperes további 4 000 000 forintot sem adott át az egyeztetés során.
- [23] Az alperes a felperesi fellebbezésre tett ellenkérelmében a felperes által érintett körben az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Álláspontja szerint, mivel a felperes és az alperes között a felépítmény kivitelezésére vonatkozóan szerződés nem jött létre, az alperes áfával növelt összeg megfizetésére nem kötelezhető. A felperes nem volt jogosult számlakibocsátásra, hiszen azt a felek teljesítési igazolás kiállításához kötötték, ezek kiállítására nem került sor. A felperes a számlákat az alperes részére nem adta át, a számlában megjelölt munkanemek nem beazonosíthatók, a számlák részben 5%-os, részben 27%-os mértékű áfa-kulcsot tüntettek fel.
- [24] A felperes fellebbezése túlnyomó részt alapos, az alperes fellebbezése alaptalan.
- [25] Az ítélet tábla rögzíti, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének tényállási részében, annak 5. oldalán az alperes által felperes részére átadott összegeket részben iratellenesen rögzítette. A lefolytatott bizonyítás, a becsatolt átvételi elismervények és átutalási megbízások alapján az rögzíthető, hogy az alperes
2014. március 10. napján 10 000 000
2014. március 17. napján 5 000 000
2014. április 28. napján 10 000 000
2014. május 23. napján 10 000 000
2014. november 25. napján 10 000 000
2014. december 3. napján 4 000 000
2015. január 16. napján 13 000 000
2015. március 2. napján 2 000 000
2016. február 16. napján 10 000 000 forintot,
azaz mindösszesen 74 000 000 forintot adott át a felperesi ügyvezető részére átvételi elismervény ellenében készpénzben. E mellett 2015. július 3. napján 4 000 000, 2014. október 1. napján 10 000 000 forintot utalt át felperes bankszámlájára. Az alperes által igazoltan felperes részére megfizetett összeg tehát - az elsőfokú bíróság által rögzítettekkel egyezően - 88 000 000 forint, melyet az alperes részben készpénzben (74 000 000), részben átutalással (14 000 000) teljesített.
- [26] Az elsőfokú bíróság ítéletének 5. oldala továbbá részben tévesen tartalmazza az alperes (helyesen felperes) ügyvezetője által a felperesi cég bankszámlájára befizetett összegeket, hiszen 2015. július 3. napján illetőleg 2014. október 1. napján ténylegesen nem felperesi jogi képviselő eszközölt befizetést a felperesi gazdasági társaság bankszámlájára, hanem ezen összegeket alperes közvetlenül felperesi bankszámlára utalta át. Az ítélet tábla ennek megfelelően az elsőfokú bíróság által rögzített tényállást módosította.
- [27] Az ítélet tábla az alperes fellebbezését az alábbiak miatt megalapozatlannak ítélte.
- [28] A bíróság az ítéletében, illetve a határozatában köteles megjelölni a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett körülményeket, különösen azokat az okokat, amelyek miatt valamilyen tényt nem

talált bizonyítottanak, vagy amely miatt több bizonyíték közül egyeseket figyelmen kívül hagyott, míg másoknak jelentős bizonyító erőt tulajdonított. A Pp. 221. § (1) bekezdése értelmében az ítélete indokolásában utalnia kell azokra az okokra is, amelyek miatt valamely tényt nem talált bizonyítottanak (BH1987. 416.). Az elsőfokú bíróság ítéletében számot adott arról, hogy mely bizonyítékok (szakértői vélemény, számla és utalási bizonylat) alapján állapította meg, hogy homlokzati kőburkolatot, a belső festést, alumínium nyílászárókat és **M. Kft.-től** származó szerelvényeket és berendezési tárgyak ellenértét felperes fizette meg. Valóban nem tért ki részletesen arra, hogy a bizonyítékok közül miért ezeket emelte ki, nem indokolta részletesen, hogy miért vetette el L. I. tanúvallomását, az ítéletábra az elsőfokú bíróság indokolását e körben az alábbiak szerint egészíti ki.

- [29] A Pp. 206. § (1) bekezdése alapján a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el, figyelembe veszi azok összefüggéseit vagy a közöttük lévő ellentmondásokat is.
- [30] Az ítéletábra a bizonyítékok mérlegelése során az értékelés körébe vonta az alperes által a peres eljárás során tett egyes nyilatkozatokat is.
Az alperes 2017. június 19. napján keltezett ellenkérelmében még akként nyilatkozott, hogy a teljesített szolgáltatások ellenértékét a felek közösen 88 000 000 forintban állapították meg, melyet az alperes a felperes által is elismerten megtérített (3. oldal (6) bekezdés). Szintén az ellenkérelemben a felek által nem vitatott tényként rögzítette, hogy az alperes összesen 88 000 000 forintot fizetett meg a felperes részére, csupán azt állította, hogy nem abban az ütemezésben teljesített, ahogy azt a felperes kimutatásában feltüntette, a teljes vállalkozói díjat 2015. decemberében fizette meg (2. oldal utolsó bekezdés). Az alperes tehát a keresetlevél kézhezvételét követően maga is csupán 88 000 000 forint kifizetését állította. Habár az ellenkérelem harmadik oldalán felsorolta azon munkálatokat, melyeket nem a felperes végzett el, ezek között sem a belső festési munkálatok, sem a külső nyílászárók megrendelése és beszerelése, sem csempeburkolat és csaptelepek beszerzése, sem a ház külső kőburkolata nem szerepel.
Az alperes a 2018. május 17. napján megtartott tárgyaláson személyesen is akként nyilatkozott, hogy "a peradatok között már rendelkezésre áll az, hogy én mikor, milyen összeget adtam át", nem állította, hogy az átvételi elismervények és átutalásokon megjelölt összegeket túl további kifizetést teljesített volna. Előadása szerint a 2016. februárjában megtartott egyeztetésen is az általa megfizetett 88 000 000 forinton felüli összegről volt szó. Csúpn a 2018. június 21. napján megtartott tárgyaláson, L. I. tanú vallomását követően hivatkozott arra először, hogy voltak olyan, a felperes nevére kiállított számlák, melyeket ténylegesen ő fizetett ki.
- [31] Az alperes a per során nem tudott határozott nyilatkozatot tenni arról, hogy konkrétan mely időpontokban, milyen összegeket fizetett ki a felperesnek az átvételi elismervényekben és a banki átutalásokban igazolt összegen felül. Annak sem adta magyarázatát, hogy ezen készpénzáadásokról az egyéb kifizetésekkel ellentétben miért nem készült semmilyen okirat. Habár állította, hogy bizonyos esetekben közvetlenül ő fizetett a termék értékesítőjének, erre vonatkozóan számlát, átutalási igazolást nem csatolt, a 2019. március 28. napján megtartott tárgyaláson arra sem tudott nyilatkozni, hogy konkrétan milyen módon fizette meg a nyílászárók ellenértékét a **M. D. Kft.-nek**. Erről az általa vállalat határidőben sem nyilatkozott, mely a Pp. 206. § (2) bekezdése alapján terhére értékelendő.
- [32] Az alperes előadását kizárólag L. I. tanúvallomása útján kívánta bizonyítani, fellebbezésében sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte megfelelően a tanú vallomását.

- [33] Kiemeli az ítélet tábla, hogy L. I. saját, 2018. június 21. napján tett vallomása szerint, a számlák ellenértékének a megfizetésekor, pénzáadáskor soha nem volt jelen. Habár a tanú a felperes képviselőjében az építkezés teljes folyamatában részt vett, a pontos bekerülési értékére, a felperes által elvégzett anyagköltségre és munkadíjra nem tudott nyilatkozni. Vallomása továbbá ellentétben állt több, perben kihallgatott tanú előadásával, és a becsatolt okiratokkal is.
- [34] L. I. állította, hogy a belső festést **K. L.** végezte az alperessel kötött külön megállapodás alapján. A tanúként szintén kihallgatott **K. L.** ugyan nem vitatta, hogy a belső festési munkákat ő végezte, azonban határozottan állította, hogy azt részére a felperes fizette ki. A perben becsatolt számlák az alpmunkákat és azok ellenértékét tartalmazzák, az alperes csupán ezen alpmunkálatokon túli, külön megrendelt munkák ellenértékét fizette. E nyilatkozatát a tanú szembesítését követően is fenntartotta. A belső festési munkálatokról a számla felperes nevére szólóan lett kiállítva. Szintén állította L. I., hogy a belső nyílászárókat az alperes személyesen vásárolta a **M. D. Kft.**-től. **K. T.** (a **M. D. Kft.** ügyvezetője) ezzel ellentétben tanúként úgy nyilatkozott, hogy az alperestől közvetlenül pénzt nem kapott, a számlákat felperes nevére állította ki, minden pénzügyi teljesítést a felperes utalt. A 2019. május 29. napján megtartott tárgyaláson L. I. tanú állította továbbá, hogy a külső köburkolatot is az alperes fizette ki, D-n készpénzben. Ezzel ellentétben a per iratai között szerepel a **B-S. Kft.** által kiállított számla másolata (2019. március 18. napján benyújtott előkészítő irat melléklete), melyben szerepel, hogy a D. K. utcai családi ház köburkolat és kivitelezés ellenértékét tartalmazza; abban vevőként a felperes, fizetési módként átutalás szerepel, a felperes csatolta a számlában szereplő összeg átutalására vonatkozó tranzakcióigazolást is. L. I. maga is elismerte, hogy meg nem térített követelése áll fenn a felperessel szemben, vallomása a fentiek szerint a becsatolt okirati bizonyítékokkal, és más tanú vallomásával ellentétes. A tanú elfogulatlansága, vallomásának bizonyító ereje megdőlt, ezért azt az elsőfokú bíróság helytállóan rekesztette ki a bizonyítékok köréből.
- [35] **K. T.** tanúvallomása a fellebbezési hivatkozással ellentétben nem alkalmas az alperesi előadás bizonyítására. A tanú állította, hogy valamennyi kifizetést a részére a felperes teljesítette, habár akként nyilatkozott, hogy a számlát azt követően állíthatta ki a felperes felé, amikor az alperes jelezte, hogy pénzt adott át a felperesnek, ez azonban csak azt bizonyítja, hogy az alperes teljesített részkifizetéseket a felperes felé. Ezt azonban a felperes maga sem vitatta. A tanú ugyanakkor nem állította, hogy ezen összegeket az alperes a felperes által elismert, az átvételi elismervényeken is igazolt 88 000 000 forintot meghaladóan teljesítette. A tanú kifejezetten azt állította, hogy a felperes és alperes által alkalmazott elszámolási módról nem tud nyilatkozni. Ekként az alperes által állított többletteljesítés igazolására a tanú vallomása nem alkalmas.
- [36] Az elsőfokú bíróság a felek által érdemben nem vitatott, aggálytalan szakértői vélemények, továbbá becsatolt számlák és teljesítésigazolások alapján helytállóan rögzítette a felperes által ténylegesen elvégzett kivitelezési munkák nettó értékét. Habár a felperes fellebbezésének alapjául a szakértői véleményben foglalt 101 090 131 forint kivitelezési összeget vette alapul, a fellebbezés nem tartalmaz jogi indokolást arra, hogy miért indokolatlan annak az elsőfokú bíróság által alkalmazott csökkentése. A szakértői vélemény csupán egy a bizonyítékok sorában, az a per további bizonyítékaival együtt értelmezve értékelendő. Az elsőfokú bíróság helytállóan járt el, amikor a szakértői véleményben szereplő kalkulált összeg helyett a bizonyíthatóan az alperesi ingatlan festési munkáinak ellenértékét tartalmazó számla összegét vette figyelembe a kivitelezés ellenértékénél, helytállóan csökkentette a szakértők által kimunkált összeget a csatolt számlának megfelelően.

- [37] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg az alperes által a perbeli kivitelezési munka ellenértékéként megfizetett összeget összesen 88 000 000 forintban. Az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében sem felperes, sem alperes nem vitatta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, mely szerint a felek között vállalkozási szerződés nem jött létre. Ebben az esetben a bírói gyakorlat szubszidiárius szabályként alkalmazza a jogalap nélküli gazdagodás megtérítésére vonatkozó rendelkezéseket; a gazdagodás értéként a vállalkozó és a megrendelő elszámolása során az elvégzett vállalkozói munka ellenértékét nem veszi figyelembe (FIT 12.Gf.40.162/2008/9.). A gazdagodás megtérítése körében a helyben szokásos anyag és munkadíj megtérítése kérhető. Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően helytállóan kötelezte az alperest a felperes által elvégzett kivitelezési munka ellenértéke és az alperes által megfizetett összeg különbözetének megtérítésére.
- [38] Tévedett ugyanakkor az elsőfokú bíróság, amikor az alperest csupán a nettó, általános forgalmi adót nem tartalmazó ellenértékben marasztalta.
- [39] A felek megállapodása szerint a felperes vállalta a perbeli ingatlan kivitelezését, az alperes pedig a kivitelezés ellenértékének megtérítését, a felperes teljesítésével és a szolgáltatás kifizetésének vállalásával pedig az Áfa tv. 55. § (1) alapján áfa fizetési kötelezettség keletkezett. Az Áfa tv. 2. § a) pontja alapján adót kell fizetni az adóalany által ilyen minőségben belföldön és ellenérték fejében teljesített termék értékesítése és szolgáltatás nyújtása után; adóalanynak minősül a törvény 5. § (1) bekezdése értelmében az a jogképes személy vagy szervezet, aki saját neve alatt gazdasági tevékenységet folytat tekintet nélkül annak helyére céljára és eredményére. Az Áfa tv. 10. § d) pontja szerinti termékértékesítésnek minősül az építési-szerelési munkában létrehozott, az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzendő ingatlan átadása a jogosultnak még abban az esetben is, ha a teljesítéshez szükséges anyagokat és egyéb termékeket a jogosult bocsátotta rendelkezésre. Erre a termékértékesítésre fordított adózás alkalmazandó.
- [40] Az Áfa tv. sem az építési-szerelési munka, sem az ingatlan fogalmát nem határozza meg. Az Áfa tv. rendelkezéseinek alkalmazása szempontjából építési-szerelési munka alatt a nyelvtani, illetve köznap értelemben olyan építési-szerelési munkálatok értendők, melyek az ingatlan létrehozására, illetve elkészítésére irányulnak, nem bír relevanciával az a tény, hogy a teljesítésre kötelezett adóalany a munkálatok egy részének vagy egészének elvégzésével más adóalanyokat, alvállalkozókat bíz meg. Az adófizetési kötelezettséget ugyanakkor az Áfa tv. nem köti a felek között érvényes vállalkozási szerződés létrejöttéhez, a törvény csupán azt követeli meg, hogy építési-szerelési munkával létrehozott, ingatlan-nyilvántartásba bejegyzendő ingatlant adjon át a jogosultnak a termék értékesítője, függetlenül attól, hogy erre milyen jogviszony keretében kerül sor. Az Áfa tv. elszakad a Ptk.-ban meghatározott építési szerződési fogalomtól, az általános forgalmi adó fizetési kötelezettséget nem a felek közötti érvényes szerződéshez, hanem a tényleges teljesítéshez köti.
- [41] A jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint a (Ptk. 361. §) a vagyoni előnyhöz jutott fél minden olyan vagyoni előnyt köteles megtéríteni, amelyek megtartására jogalappal nem rendelkezik. Az építési-szerelési munkával létrehozott ingatlan átadása általános forgalmi adó fizetési kötelezettséget keletkeztet, amely általános forgalmi adó megfizetésére az Áfa tv. 142. § (1) pontja alapján az adott termék beszerzője, jelen esetben az alperes köteles. Az építési munka tényleges költségéhez ezért az anyag- és munkadíjra felszámítható áfa is hozzátartozik. Az ily módon a termék beszerzője által megfizetett általános forgalmi adóval a felperes köteles elszámolni a rá irányadó szabályok szerint az adóhatóság felé.
- [42] Az alperes maga sem tette vitássá, hogy a felek között építési-szerelési szolgáltatásról szóló

vállalkozói szerződés nem jött létre, így nem állapítható meg az sem, hogy a számla kiállítását a felek érvényesen teljesítés igazolás kiállításához kötötték volna. Annak sem volt jelentősége, hogy a felperes által kiállított számlákban az elvégzendő munka beazonosítása nem volt lehetséges, azok az áfatartalmat eltérően jelölték meg, illetőleg azokat az alperes nem vette át, hiszen a felek között az elszámolásra nem a vállalkozási szerződés és ahhoz kapcsolódóan kiállított számlák alapján került sor, hanem a fentieknek megfelelően a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint. Az adófizetési kötelezettséget az Áfa tv. 55. § (1) bekezdése a tényleges teljesítéshez és nem a számla kiállításához köti.

- [43] Az Áfa tv. 60. § (1) bekezdés b) pontja szerint a fizetendő adót az ellenérték megtérítésekor kell megállapítani.
- [44] Az adó mértékét az Áfa tv. a 82. § határozza meg, az általános mérték az (1) bekezdés alapján az adó alapjának 27 százaléka, azonban a (2) bekezdés értelmében bizonyos termékek és szolgáltatások esetén az általános forgalmi adó mértéke csupán az adó alapjának 5 százaléka. 2016. január 1. napjától ezen kedvezményes adómérték volt alkalmazandó az Áfa tv. 3. számú melléklete I.51. pontja alapján a 86. § (1) bekezdés j) pont ja) vagy jb) alpontja alá tartozó olyan egy lakásos lakóingatlan esetén, amelynek összes hasznos alapterülete nem haladja meg a 300 négyzetmétert. Az elsőfokú bíróság által beszerzett, és e körben a felek által vitássá nem tett szakértői vélemény az alperesi ingatlan összes hasznos (korrigált) alapterületét 351 m²-ben rögzítette, ekként az alperesi ingatlanra a 27 százalékos, általános áfa-kulcs irányadó.
- [45] Az alperes tehát a felperesi teljesítés tényleges költségére felszámítandó - 27 százalékos mértékű - általános forgalmi adó megfizetésére is köteles, a korábbi teljesítés összegére figyelemmel így további 40 171 562 forintot tartozik megfizetni a felperesnek.
Az ítéltábla ezért az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és az alperes által megfizetendő összeget a rendelkező részben foglaltak szerint felemelte, míg ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasító rendelkezést helybenhagyta.
- [46] A felperes módosítás előtt előterjesztett keresetében az alperest 59 452 599 forint megfizetésére kérte kötelezni, a kereset leszállítása e körben nem bír jelentőséggel, az elsőfokú eljárásban a pernyertességének aránya 2/3-ban állapítható meg. Az ítéltábla a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján ennek megfelelően rendelkezett az elsőfokú perköltség összegéről. Az alperes a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján a pernyertességével arányosan 661 192 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíj és 8655 forint utazással kapcsolatban felmerült költség megtérítésére tarthatott igényt. A felperest az elsőfokú eljárással kapcsolatosan 1 322 385 forint ügyvédi költség illette, továbbá igényt tarthatott az általa előlegezett 2 010 101 forint szakértői költség pernyertességével arányos megtérítésére. Az ítéltábla ezek egybeszámításával kötelezte az alperest a rendelkező részben foglalt összegű elsőfokú perköltség megfizetésére a felperes javára.
Az 1 500 000 forint le nem rótt kereseti illetéket a felek szintén a pernyertesség-perveszteség arányában kötelesek viselni a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint, az ítéltábla az elsőfokú bíróság rendelkezését e körben is módosította.
- [47] Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján viselni köteles saját fellebbezéssel felmerült költségét, valamint köteles megtéríteni a felperes másodfokú eljárással felmerült költségét, amelyet az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja és (5) bekezdése alapján állapított meg.
A felperes fellebbezése lényegében teljes mértékben eredményes volt, ezért az ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperes által lerótt illeték, valamint a 32/2003.

(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja és (5) bekezdése szerinti ügyvédi munkadíj megfizetésére is.

Debrecen, 2020. január 30.

Dr. Veszprémy Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Szrogh Csaba s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-